

administratieve aard (alleen divisie-commandanten hadden bepaalde bevoegdheden) 'divisies' bleven heten. Aan het einde van de jaren '30 kwam de legerleiding evenwel tot de conclusie dat die organisatie te log was en dat het, mede in verband met de invoering van moderne wapens, aanbeveling verdiende, uit de vier regimenten vijf brigades te vormen, elk uiteindelijk ca. vijfduizend man sterk (daarbij zouden ook de gemobiliseerde miliciens worden ingedeeld), die gedacht waren als gemotoriseerde eenheden: men wilde voor het vervoer niet langer volledig afhankelijk zijn van het betrekkelijk dunne spoorwegnet op Java. Die reorganisatie was bij het uitbreken van de oorlog in de *Pacific* nog niet doorgevoerd – het gevolg was dat het Knil aan het begin van zijn reorganisatie door die oorlog werd overvallen. Haar voorbereiding had in '40-'41 veel van de aandacht van de leiding in beslag genomen – trouwens, deze had in die periode zorgen te over! Het Knil had een chronisch tekort gehad aan Europese officieren en onderofficieren – dat tekort werd nijpend toen Nederland niet langer officieren en onderofficieren kon leveren. Er werd toen snel in Bandoeng een Koninklijke Militaire Academie opgericht (onder de cadetten bevonden zich inheemsen en enkele Chinezen) alsook een Hogere Krijgsschool – dat vergde weer geschoolde krachten die aan de dienst bij de eenheden werden onttrokken. Andere geschoolde krachten waren nodig voor de encadering van de inheemse militie en van de eenheden die met moderne wapens (luchtafweergeschut, antitankgeschut, vechtwagens, pantserauto's, tanks) werden uitgerust – de genie moest vooral aandacht besteden aan de tankafweerstellingen die bij de belangrijkste wegen op Java en rond de belangrijkste havens (Soerabaja en Tandjong Priok aan de noord-, Tjilatjap aan de zuidkust) met inschakeling van inheemse arbeidskrachten werden aangelegd.

Daar kwam dan nog bij dat de bewaking van de talloze militair-belangrijke installaties waartoe het gouvernement, sterk onder de indruk van de 'Vijfde Colonne'-berichten uit Denemarken en Noorwegen, op 15 april '40 opdracht had gegeven, gehandhaafd bleef, ook toen gebleken was dat op Java eigenlijk geen 'Vijfde Colonne' bestond. Bij die wachtdiensten (geestdodend werk!) was een derde tot een kwart van de beroepsinfanteristen betrokken, 'hetgeen', aldus later generaal Bakkers, 'wil zeggen dat iedere man om de twee of drie etmalen een etmaal op wacht stond' (hij miste dan zijn nachtrust). 'Wanneer men dan nog bedenkt dat een man die om de drie etmalen een wacht trekt, in de regel twee-en-een-half à drie dagen van de vier aan de militaire oefening is onttrokken, dan is het duidelijk dat deze wachtdiensten de paraatheid